Preduzeće za projektovanje informacionih sistema

Međaj 2, Užice
031 511 455
office@infosys.rs www.infosys.rs

UPUTSTVO ZA KORIŠĆENJE SOFTVERSKOG PROIZVODA **InfoESIR,** verzija **S1.0**

S A D R Ž A J

1. UVOD
    1.1. Ulazak u program
    1.2. Autentifikacija korisnika

2. ŠIFARNICI, KORISNIČKA PODEŠAVANJA I EVIDENCIJE
    2.1. Artikli (trgovinske jedinice za prodaju)
        2.1.1. Prikaz liste artikala
        2.1.2. Unos novog artikla
        2.1.3. Izmena cene ili nekog drugog podatka u evidenciji artikala
    2.2. Poreske stope
        2.2.1. Prikaz aktivnih poreskih stopa
        2.2.2. Preuzimanje poreskih stopa od L-PFR-a
        2.2.3. Napomena o podržanom broju poreskih stopa
    2.3. Komitenti (pravna lica ili registrovani kupci/dobavljači po drugom osnovu)
    2.4. Knjigovodstveni objekti (prodavnice i drugi objekti u kojima se obavlja prodaja)
    2.5. Tipovi dokumenata (prema propisanim tipovima računa i vrstama transakcija)
    2.6. Načini plaćanja (prema propisanim načinima plaćanja)
    2.7. Korisnička podešavanja

3. KASA – PRODAJA (prodaja i izdavanje svih vrsta računa)
    3.1. Uvodne napomene
    3.2. Sadržaj standardnog ekrana prilikom prodaje
        3.2.1. Linija naslova dokumenta
        3.2.2. Polje “objekat”
        3.2.3. Polje „pretraga“
        3.2.4. “Tabela dostupnih artikala - asortiman”
        3.2.5. Filtriranje liste dostupnih artikala na osnovu tipa artikla
        3.2.6. “Tabela odabranih artikala” - „korpa“
        3.2.7. Napomena o promeni širine tabela („asortiman artikala“ i “korpa”)
    3.3. Postupci rada
        3.3.1. Izbor tipa dokumenta
        3.3.2. Izbor artikala
        3.3.3. Izmena podataka o odabranim artiklima
        3.3.4. Izbacivanje stavki artikala iz “korpe”
        3.3.5. Opcioni unos podataka o kupcu
        3.3.6. Podaci o naplati računa po načinima plaćanja
        3.3.7. Zaokruženje cena i finalne provere računa
        3.3.8. Slanje računa L-PFR-u na fiskalizaciju
        3.3.9. Pregled liste izdatih računa
        3.3.10. Unos predračuna
        3.3.11. Unos računa za avans
        3.3.12. Unos refundacije računa
        3.3.13. Unos računa za promet koji treba povezati sa avansnim računima
        3.3.14. Unos računa za avans koji treba povezati sa predračunom
        3.3.15. Unos računa za promet koji treba povezati sa predračunom

3.3.16. Unos računa za prodaju, avans ili refundaciju oslobođenog PDV-a
3.3.17. Račun obuke
3.3.18. Izdavanje kopije računa
3.4. Izlaz iz opcije za prodaju
3.5. Praćenje prodaje po operaterima, smenama i lokacijama
3.5.1. Praćenje prodaje po operaterima
3.5.2. Praćenje prodaje po smenama
3.5.1. Praćenje prodaje po lokacijama
3.6. Režim rada „ekran osetljiv na dodir“
3.7. Forma štampe fiskalizovanih računa

4. IZVEŠTAJI
4.1. Elektronski žurnal izdatih računa
4.2. Pregled pazara

5. OBRADE
5.1. Eksport asortimana artikala u CSV fajl definisane strukture
5.2. Import asortimana artikala iz CSV fajla definisane strukture

6. ODRŽAVANJE
6.1. Arhiviranje podataka
6.2. Oporavak struktura u bazi podataka
6.3. Mogući uzroci nekih problema u radu
6.4. Opis kodova u komunikaciji sa L-PFR-om

7. NAPOMENE
7.1. Nezavisnost **InfoESIR**-a od bilo kog L-PFR-a
7.2. Obaveza usklađivanja **InfoESIR**-a sa izmenama propisa

8. INSTALACIJA SOFTVERSKOG PROIZVODA **InfoESIR**

9. KONFIGURISANJE SOFTVERSKOG PROIZVODA **InfoESIR**

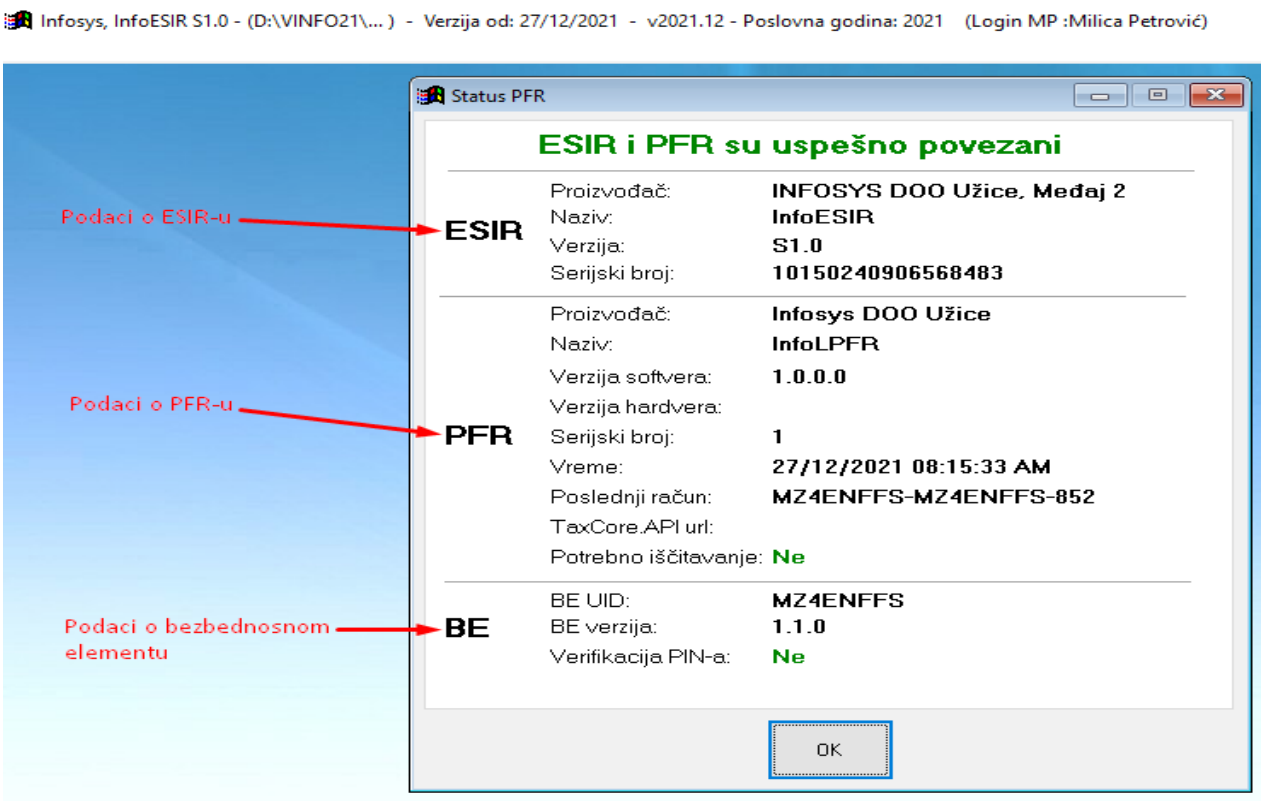
1. UVOD

1.1. Ulazak u program:

U program se ulazi pomoću ikonice na „DeskTopu“ računaru, ili na drugi predviđeni način. Ukoliko je instaliran Infosys ERP program čiji je jedan od programskih segmenata **InfoESIR**, potrebno je izabrati ovaj segment iz spiska instaliranih programskih segmenata. U suprotnom, forsira se ulazak u **InfoESIR**.

1.2. (referenca: Tačka 10.P2 iz Upitnika) Autentifikacija korisnika

Prilikom ulaska, operater (izdavalac računa) se autentifikuje unosom korisničkog imena i lozinke. Nakon uspešne prijave izdavalac računa mora da unese PIN kod sa bezbednosnog elementa. Uneti PIN kod se prosleđuje L-PFR-u na verifikaciju. Samo u slučaju uspešne verifikacije, moguće je koristiti programske opcije za izdavanje računa i komunikaciju sa L-PFR-om.

Pored ove situacije, unos PIN koda se zahteva i prilikom svakog zahteva L-PFR-a za verifikacijom PIN koda.

1.3. (referenca: Tačka 10.P6 iz Upitnika) Informacija o proizvođaču, nazivu i verziji softvera

Izborom programske opcije „Održavanje / O programu“, prikazuju se podaci o nazivu softverskog proizvoda, proizvođaču i verziji softvera.

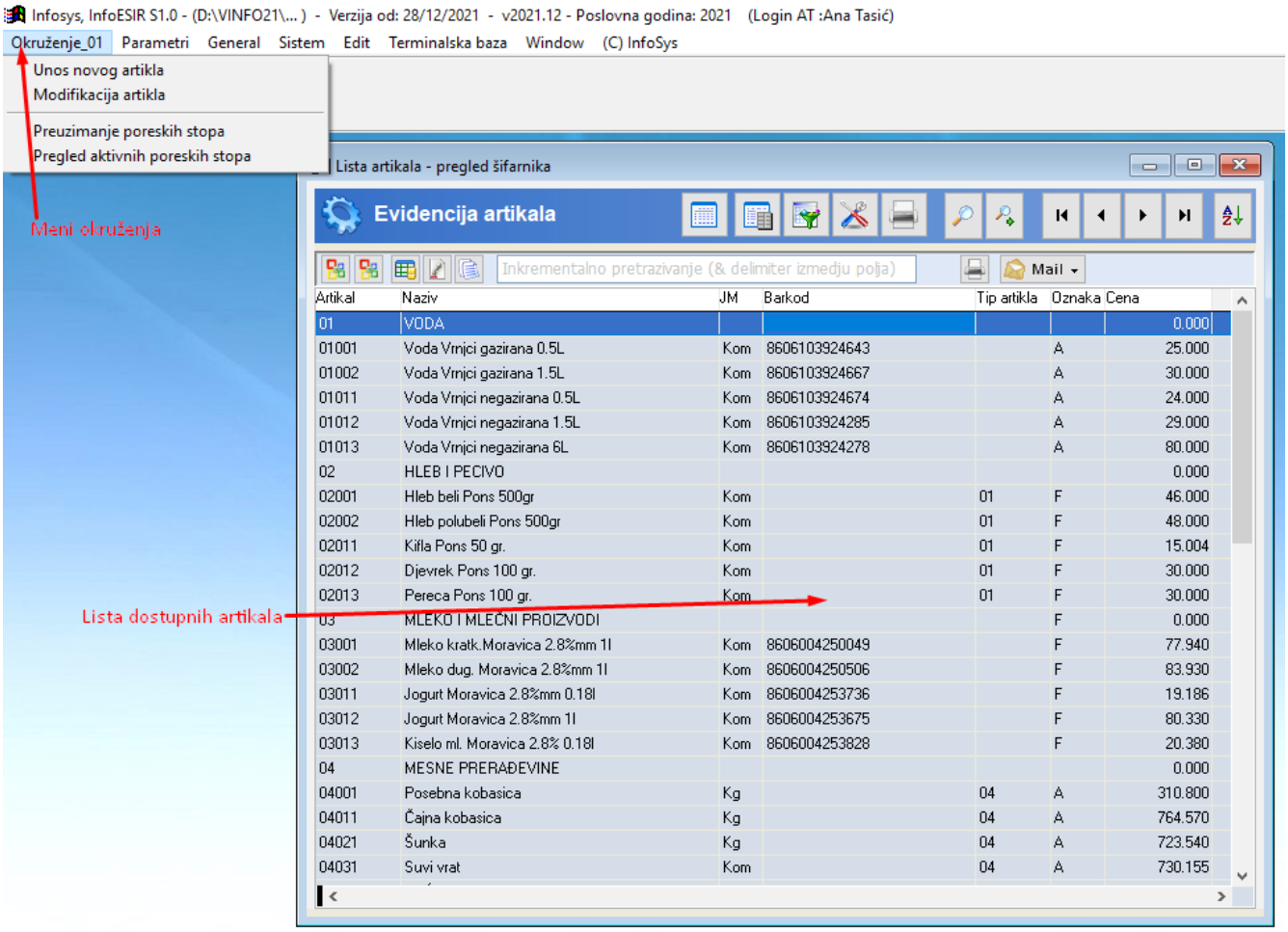
2. ŠIFARNICI, KORISNIČKA PODEŠAVANJA I EVIDENCIJE

2.1. Artikli - opcija programa “Kasa / Lista artikala”

2.1.1. Prikaz liste artikala

Prikazuje se spisak svih evidentiranih artikala sa podacima o:
- šifri artikla (do 8 znakova)
- nazivu artikla (do 30 znakova)
- jedinici mere (do 3 znaka)
- oznaci poreske stope (1 znak)
- bar-kod brojčanoj oznaci (opcioni podatak, do 13 cifara)

Šifra artikla mora biti jedinstvena. Bar-kod brojčana oznaka može predstavljati GTIN kod trgovinske jedinice ili interni bar-kod trgovinske jedinice. Artikli sa upisanim bar-kodom se prilikom prodaje mogu izabrati i skeniranjem pomoću bar-kod skenera.

Artikal	Naziv	JM	Barkod	Tip artikla	Oznaka	Cena
01	VODA					0.000
01001	Voda Vrnjci gazirana 0.5L	Kom	8606103924643		A	25.000
01002	Voda Vrnjci gazirana 1.5L	Kom	8606103924667		A	30.000
01011	Voda Vrnjci negazirana 0.5L	Kom	8606103924674		A	24.000
01012	Voda Vrnjci negazirana 1.5L	Kom	8606103924285		A	29.000
01013	Voda Vrnjci negazirana 6L	Kom	8606103924278		A	80.000
02	HLEB I PECIVO					0.000
02001	Hleb beli Pons 500gr	Kom		01	F	46.000
02002	Hleb polubeli Pons 500gr	Kom		01	F	48.000
02011	Kifla Pons 50 gr.	Kom		01	F	15.004
02012	Djevrek Pons 100 gr.	Kom		01	F	30.000
02013	Pereca Pons 100 gr.	Kom		01	F	30.000
03	MLEKO I MLEČNI PROIZVODI				F	0.000
03001	Mleko kratk.Moravica 2.8%mm 1l	Kom	8606004250049		F	77.940
03002	Mleko dug. Moravica 2.8%mm 1l	Kom	8606004250506		F	83.930
03011	Jogurt Moravica 2.8%mm 0.18l	Kom	8606004253736		F	19.186
03012	Jogurt Moravica 2.8%mm 1l	Kom	8606004253675		F	80.330
03013	Kiselo ml. Moravica 2.8% 0.18l	Kom	8606004253828		F	20.380
04	MESNE PRERAĐEVINE					0.000
04001	Posebna kobasica	Kg		04	A	310.800
04011	Čajna kobasica	Kg		04	A	764.570
04021	Šunka	Kg		04	A	723.540
04031	Suvi vrat	Kom		04	A	730.155

2.1.2 (referenca: Tačka 11.P1 iz Upitnika) Unos novog artikla

Na okruženju ovog prikaza se nalazi opcija „Okruženje / Unos novog artikla“. U dijalogu je potrebno uneti validne podatke. Nakon toga, artikal će biti upisan u bazu podataka.

2.1.3. (referenca: Tačka 11.P3 iz Upitnika) Izmena cene ili nekog drugog podatka u evidenciji artikala
Na okruženju istog prikaza se nalazi i opcija „Okruženje / Ažuriranje artikla“. Za označeni artikal u prikazu, ona omogućava izmenu nekih od podataka (naziv, jedinica mere, bar-kod brojčana oznaka, poreska oznaka, cena).

2.2. Poreske stope

2.2.1. (referenca: Tačka 12.P1 iz Upitnika) Preuzimanje poreskih stopa od L-PFR-a
Na okruženju liste artikala “Kasa / Lista artikala” se nalazi i opcija „Okruženje / Preuzimanje poreskih stopa“. Ovom opcijom se od L-PFR-a preuzima spisak aktivnih poreskih stopa.

2.2.2. (referenca: Tačka 12.P4 iz Upitnika) Prikaz aktivnih poreskih stopa
Na okruženju liste artikala “Kasa / Lista artikala” se nalazi i opcija „Okruženje / Prikaz aktivnih poreskih stopa“. Ovom opcijom se od L-PFR-a prvo automatski preuzima spisak aktivnih poreskih stopa. Zatim, ona prikazuje i podatke o aktivnim poreskim stopama. Prikazuju se poreska oznaka, naziv i stopa.

2.2.3. Napomena: (referenca: Tačka 12.P3 iz Upitnika) **InfoESIR** podržava aktuelni broj poreskih stopa uz mogućnost značajnog proširenja, sve dok je poreska stopa označena sa jednim slovom.

2.3. Komitenti – opcija programa „Šifarnici / Kupci-dobavljači“
Evidentiraju se podaci o šifri komitenta (do 6 znakova), nazivu komitenta (do 40 znakova), mestu (do 20 znakova), adresni podaci, PIB i matični broj. Ovaj šifarnik sadrži i neka druga polja koja se koriste u drugim programskim segmentima Infosys programa.

2.4. Knjigovodstveni objekti – opcija programa „Šifarnici / Objekti“
Evidentiraju se podaci o šifri objekta (do 4 znaka), nazivu (do 30 znakova). Tip objekta (polje „vm“) mora biti postavljeno na „M“ za maloprodajne objekte. Ovaj šifarnik sadrži i druga polja koja se koriste u drugim programskim segmentima Infosys programa.

2.5. Tipovi dokumenata - opcija programa „Šifarnici / Tipovi dokumenata“
Za većinu obveznika je poželjno da postoji najmanje 9 tipova dokumenata, po jedan za svaku kombinaciju vrsta računa i tipova transakcija. Za avans treba da postoje dve vrste refundacija (povraćaj novca ili povezivanje sa konačnim računom):
- Promet Prodaja
- Promet Refundacija
- Predračun Prodaja
- Predračun Refundacija
- Avans Prodaja
- Avans Refundacija – Povraćaj
- Avans Refundacija – Povezivanje
- Obuka Prodaja
- Obuka Refundacija

Ukoliko obveznik ima prodaju diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili prodaju bez PDV-a po drugom osnovu, potrebno je da postoje još neke, na primer „Dipl.Konz.Predstavn.-Prodaja“, „Dipl.Konz.Predstavn.-Refundacija“, „Dipl.Konz.Predstavn.-Avans“ itd.
Za svaki tip dokumenta se evidentira:
- Šifra tipa dokumenta (do 4 znaka), naziv (do 30 znakova), oznaka vrste računa (0-promet, 1-predračun, 2-avans 3-kopija, 4-obuka), oznaka tipa transakcije (0-promet, 1-refundacija), oznaka „forme dokumenta“ (G-maloprodajni računi, F-fakture, A-avansni računi, P-Predračuni, Z-zatvaranje avansnih računa). Ukoliko je prodaja po određenom tipu dokumenta oslobođena poreza, u polje „Forsirana poreska oznaka“ treba upisati poresku oznaku koja se odnosi na poresko oslobođenje. Pored ovih polja, postoje i polja koja je potrebno popuniti ukoliko postoji veza sa knjigovodstvom (vrste promena, PDV status, …).

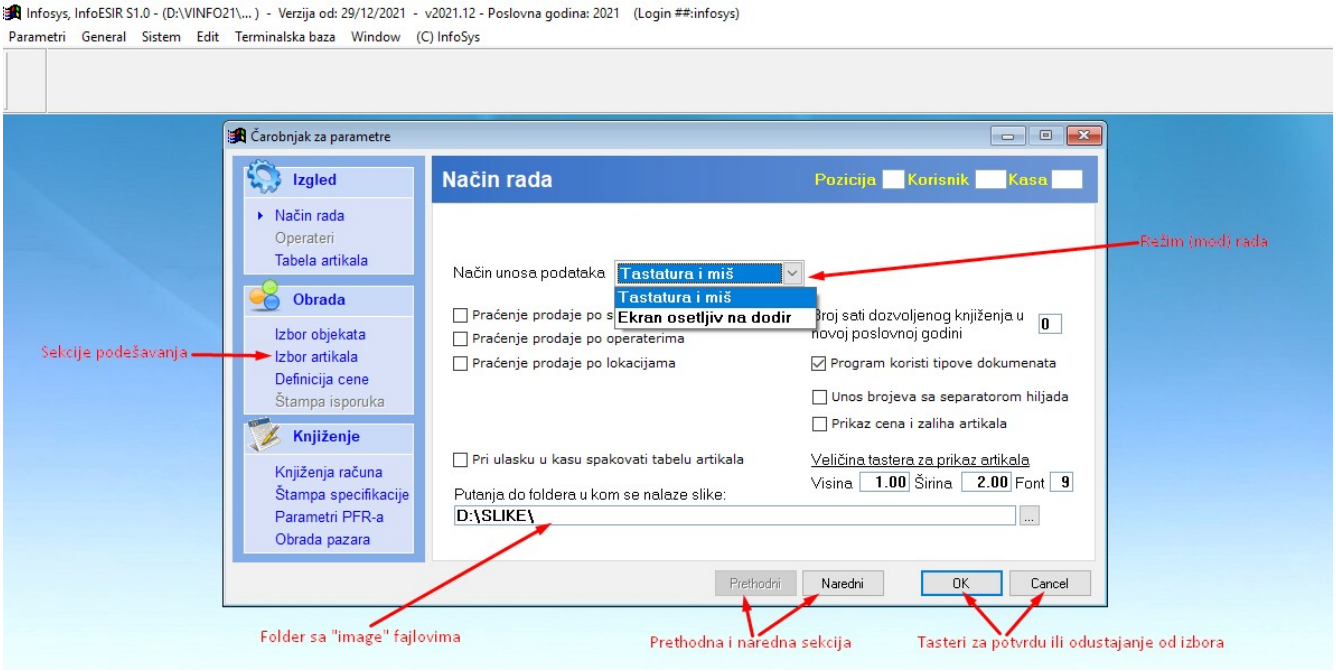
2.6. (referenca: Tačka 10.P7 iz Upitnika) Načini plaćanja - opcija programa „Šifarnici / Načini plaćanja“.

Za svaki vid plaćanja koji je aktuelnim propisima predviđen, inicijalno se instalira po jedan način plaćanja. Evidentira se šifra načina plaćanja (2 znaka), naziv-do 15 znakova, vid plaćanja - 1 znak (veza sa propisanim šifarnikom vidova plaćanja). Ostala polja nisu obavezna, koriste se za vezu sa knjigovodstvom. Inače, u propisanom šifarniku vidova plaćanja se nalaze sledeći redovi:
G-Gotovina, C-Ček, R-Prenos na račun, K-Kartica, V-Vaučer, M-Instant plaćanje, O-Drugo bezgotovinsko plaćanje. Za korisnike koji imaju avansne račune, neophodno je da postoji i red sa vidom: A-avans. Korisnik može dodati i druge načine plaćanja (kredit, administrativna zabrana, ...) i povezati ih sa nekim od propisanih vidova plaćanja. Za način plaćanja se može dodeliti i korisnička sličica („image“ fajl). Fajlovi sa sličicama se moraju nalaziti u folderu definisanom pomoću opcije „Održavanje / Parametri“, sekcija „Način rada“.

2.7. Korisnička podešavanja

Pored sistemskog konfigurisanja, postoje i opcije za korisnička podešavanja koje je namenjeno administratoru baze podataka. Osnovna opcija je “Održavanje / Parametri”. Ona sadrži više sekcija za podešavanje. Ovde se može podesiti:
1. Način unosa podataka (tastatura i miš, ekran osetljiv na dodir)
2. Praćenje prodaje po smenama
3. Praćenje prodaje po operaterima
4. Praćenje prodaje po lokacijama
5. Veličina tastera za prikaz artikala (visina, širina, font)
6. Po kojim poljima se može sprovesti pretraga asortimana artikala (tipično: šifra, naziv, bar-kod)
7. Po kom polju je podrazumevana pretraga (tipično bar-kod ili naziv)
8. Da li je moguće filtrirati artikle po tipovima artikala
9. Prikaz dijaloga za izmenu količine nakon izbora artikla
10. Koji tipovi artikala se prikazuju u asortimanu
11. Šifra uobičajenog maloprodajnog knjigovodstvenog knjig. objekta iz koga se prodaju artikli
12. Da li je dozvoljena promena uobičajenog knjigovodstvenog objekta, odnosno da li se prodaje može realizovati iz više knjigovodstvenih objekata
13. Spisak dozvoljenih knjigovodstvenih objekata iz kojih se mogu prodavati artikli
14. Definicija veze između tipova artikala i knjigovodstvenih objekata, ako veza postoji

15. Maska (obrazac) za očitavanje bar-koda sa vage (struktura bar-kod oznake ako se koriste bar-kod nalepnice sa vage)
16. Da li se kontrolišu zalihe artikala u knjigovodstvenom objektu
17. Da li postoji upozorenja na unos količine preko nekog limita (zbog grešaka u kucanju ili skeniranju)
18. Da li je obavezni unos serije artikla
19. Da li je obavezan iznos dodatnih napomena uz prodaju
20. Da li prodavac može da menja prodajne cene artikla prilikom izdavanja pojedinačnih računa
21. Odakle se uzimaju prodajne cene za artikle (sa kalkulacija ili iz cenovnika)
22. Da li prodavac može da menja procenat popusta na cenu artikla
23. Koji taster se koristi za izbor artikla iz liste („Enter“ ili „strelica u desno“)
24. Putanja do foldera u kome se nalaze fajlovi za korisničke sličice za načine plaćanja

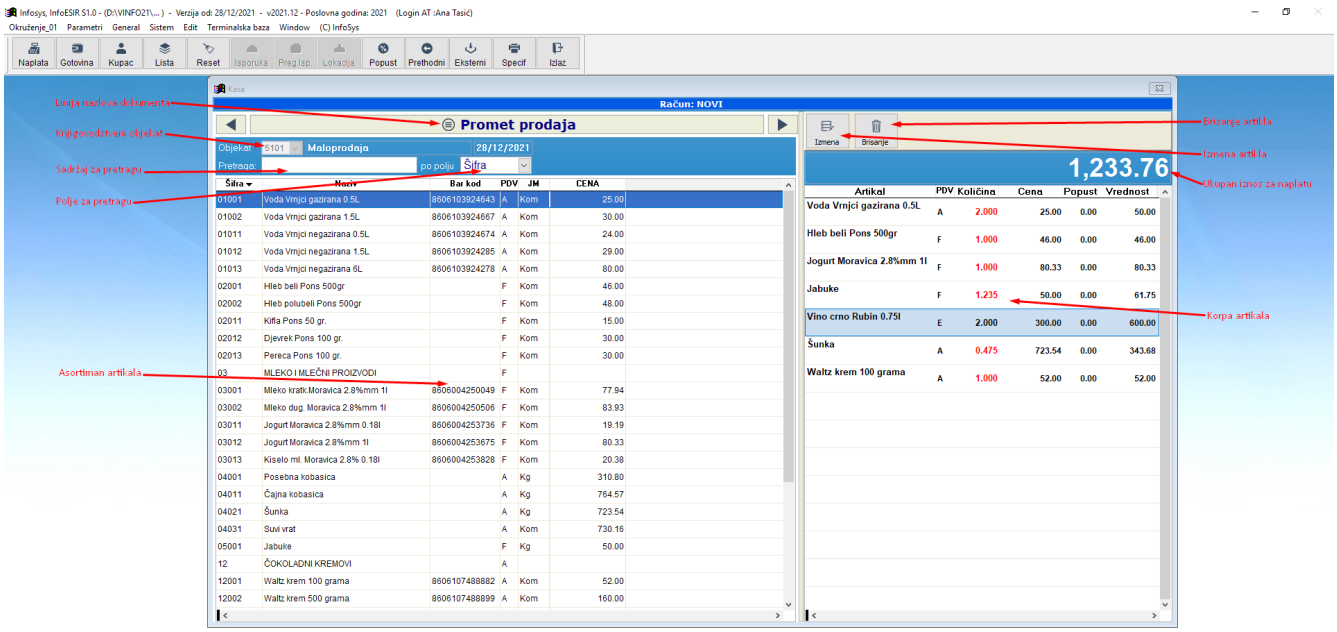
3. PRODAJA

3.1. UVODNE NAPOMENE

Prodaja (opcija glavnog menija „Kasa / Prodaja“) je ključna opcija softverskog proizvoda. U njoj se, između ostalog, izdvajaju artikli za prodaju, opciono evidentiraju podaci o kupcu, evidentiraju način plaćanja, prosleđuju pripremljeni elementi računa na fiskalizaciju u L-PFR. Zatim se čeka odgovor L-PFR-a. U slučaju pozitivnog odgovora račun se štampa i registruje kao izdat.

3.2. SADRŽAJ STANDARDNOG EKRANA PRILIKOM PRODAJE

Sadržaj standardnog ekrana čine određeni elementi:

3.2.1. “Linija naslova dokumenta” - prikazuje naslov dokumenta prema izabranom tipu dokumenta. Tipovi dokumenta definišu se kroz šifarnik tipova dokumenata. Opcija menija je “Šifarnici / Tipovi dokumenata”.

3.2.2. Polje“ objekat” - prikazuje šifre objekata iz kojih se može obavljati prodaja. Prodaja artikala se može vršiti iz više knjigovodstvenih objekata na istom prodajnom mestu. Pri tome knjig. objekti mogu biti namenjeni za trgovačku robu, gotove proizvode, usluge, komision itd. Polje “objekat” određuje se u zavisnosti od toga da li se prodaja obavlja iz jednog ili više knjig. objekata.

Ako se prodaja artikala obavlja iz jednog knjig. objekta - način podešavanja je sledeći: ”Održavanje / Parametri”, sekcija “izbor objekta” - upisati šifru osnovnog objekta iz kog se obavlja prodaja.

Ako se prodaja artikala obavlja iz više knjig. objekata (ako se u jednom poslovnom prostoru nalazi više knjig. objekata istog ili različitog tipa – na primer, „maloprodaja“, „komision“, „usluge“, itd.), postoje dva načina podešavanja u zavisnosti od toga da li se jedan isti artikal uvek prodaje iz istog knjig. objekta ili ne.

Ako se jedan isti artikal može prodavati iz različitih knjig. objekata, onda se pre izbora artikla mora izabrati objekat. Knjig. objekat se bira iz padajućeg menija na standardom ekranu.

Drugi način podešavanja – preko „tipa” artikla koji je vezan za odgovarajući knjig. objekat. Ovakav način podešavanja polja “objekat” podrazumeva da se prilikom odabira artikala za prodaju ne mora birati iz padajućeg menija objekat iz koga se prodaje artikal. Program preko unapred definisanog tipa artikla vrši odabir artikala za prodaju iz pripadajućih objekata. Ove veze se definišu prilikom konfigurisanja ESIR-a.

3.2.3. Polje „pretraga“ - prikazuje polje u kome se sprovodi pretraga artikala (šifra, naziv, bar-kod). Pretragu artikala u programu **InfoESIR** moguće je definisati na više načina, opisani su u sekciji 3.3.2.

3.2.4. “Tabela dostupnih artikala - asortiman” - prikazuje asortiman artikala (sve dostupne artikle koji se mogu prodavati sa prodajnim cenama)

Na standardnom ekranu u programu se nudi prikaz tabele artikala koji sadrži sve dostupne artikle iz šifarnika artikala. Ukoliko korisnik nema potrebu da uvek na kasi prikazuje sve artikle iz šifarnika na raspolaganju je više mogućnosti prikaza, zavisno od načina definisanja tabele šifarnika artikla. Nije moguće da izdavalac računa menja podatke u ovoj tabeli. To važi i za prodajnu cenu.

3.2.5. Filtriranje liste dostupnih artikala na osnovu tipa artikla
Opcija glavnog menija “Održavanje / Parametri”, sekcija “tabela artikala” - uključiti “na liniji brzih tastera prikaži tipove artikala”. Ovakav način podešavanja prikazuje definisane tipove artikala u tabeli artikala kao posebne ikonice u donjem delu ekrana. Klikom na željeni tip, u listi dostupnih artikala će se videti samo artikli koji pripadaju izabranom tipu artikla.

3.2.6. “Tabela odabranih artikala”- prikazuje tabelu artikala odabranih za prodaju (“korpa”). Sa desne strane ekrana se nalazi tabela u kojoj su prikazani artikli koji su izabrani za prodaju. U ovoj tabeli se uvek nalazi opis artikla, količina, cena i popust. Širina kolona se može podesiti povlačenjem linije mišem između kolona. Ukoliko neku kolonu ne želimo prikazati, njenu širina treba smanjiti do kraja.

3.2.7. Napomena: Moguće je promeniti i širine tabela (asortiman artikala i “korpa”) povlačenjem mišem trake između tabela. Program će trajno zapamtiti širine kolona pomoću kombinacije tastera “ALT+S”.

3.3. POSTUPCI RADA

3.3.1. Izbor tipa dokumenta. Naziv tipa dokumenta se prikazuje na naslovnoj liniji (3.2.1). Klikom na naslovnu liniju ili klikom na tastere strelica na krajevima naslovne linije je moguće izmeniti tip dokumenta. Prilikom ulaska u opciju, kao i nakon svakog izdatog računa resetuje se tip dokumenta na

osnovni, a to je prvi dokument u spisku tipova dokumenata „Promet Prodaja“. Standardni tipovi dokumenata su opisani u delu uputstva (3.5).

3.3.2. Izbor artikala. Pretraga artikala se može sprovesti na više načina:

3.3.2.1. Izabrati artikal pomoću tastera navigacije (strelice, PgUp, PgDn, ...) na tastaturi.

3.3.2.2. (referenca: Tačka 10.P11, Tačka 11.P5 iz Upitnika) Izabrati artikal skeniranjem pomoću čitača bar-koda. Prilikom pretrage, mora u polju “pretraga“ stajati „Bar-kod“. Podržani su bar-kod čitači čiji je efekat skeniranja identičan unosu bar-kod brojčane oznake pomoću tastature računara. Bar-kod može predstavljati globalni (GTIN) ili interni kod artikla.

3.3.2.3. (referenca: Tačka 11.P5 iz Upitnika) Pretraga filtiranjem podataka, aktivira se pritiskom na taster “F1”. Na ponuđenom dijalogu unosi se podatak o nazivu ili delu naziva artikla. Nakon toga će program u tabeli asortimana prikazati samo artikle koji u svom nazivu sadrže uneti podatak.

3.3.2.4. Pretraga tasterom “F5”- aktiviranjem tastera “F5” na ponuđenom dijalogu unosi se neki podatak. Program će označiti prvi artikal koji u nekom od polja sadrži uneti podatak. Tasterom “F6” označiće se sledeći artikal koji zadovoljava uslov.

3.3.2.5. Inkrementalno pretraživanje - kod inkrementalnog pretraživanja kucamo početni deo polja koji pretražujemo. Kucanjem znakova (znak po znak...) sužava se spisak artikala koji ima odgovarajući početni deo. Na taj način se postepeno približavamo traženom artiklu. Inkrementalno pretraživanje se radi prema sadržaju u unapred definisanom polju tabele. To polje se definiše u opciji „Održavanje / Parametri, sekcija „Tabela artikala“. Podesi se da li se osnovna pretraga radi po prvoj, drugoj ili trećoj koloni. Koja polja iz šifarnika artikala predstavljaju ove kolone, definiše se u istoj sekciji ovog parametra. Tipično, to su šifra artikla, naziv i bar-kod. U toku samog rada, moguće je privremeno promeniti unapred definisan način inkrementalnog pretraživanja klikom miša na naslov odgovarajuće kolone.

3.3.2.6. Prenos označenog artikla u „korpu“. Tasteri kojima se može vršiti izbor artikal su “ENTER” ili “STRELICA U DESNO”. Koji taster se koristi, moguće je unapred definisati parametrima u programu na sledeći način: “Održavanje / Parametri”, sekcija „izbor artikala”, polje „Taster na tastaturi za izbor artikala” iz padajućeg menija odabrati jedan od ponuđenih tastera. Prilikom prodaje, pritiskom na izabrani taster označeni artikal iz liste dostupnih artikala će biti odabran za prodaju tj. prebačen na desnu stranu ekranu u „korpu“, sa količinom 1 i odgovarajućom cenom.

Ukoliko korisnik ima potrebu da u trenutku izbora artikla za prodaju, unese količinu ili izmeni cenu pojaviće se dijalog za unos ovih podataka. Prikaz dijaloga se uključuje parametrom ”Održavanje / Parametri”, sekcija „izbor artikala“, polje „prikaz dijaloga za promenu količine”.

3.3.3. Izmena podataka o odabranim artiklima
Moguće je sprovesti izmene podataka o artiklima izabranim za prodaju (korpa, tabela sa desne strane ekrana) u smislu: Izmeniti količinu (referenca: Tačka 11.P2 iz Upitnika), cenu (referenca: Tačka 11.P3 iz Upitnika) i popust (ako je parametrima dozvoljena izmena ovih podataka. Potrebno je kliknuti na ikonicu „Izmena“ iznad korpe. Parametri se podešavaju u ”Održavanje / Parametri”, sekcija „definicija cene“, polja „dozvoljena izmena cene” i „dozvoljena izmena rabata“).

Takođe, može se dodeliti isti popust svim odabranim artiklima u “korpi” (referenca: Tačka 10.P4 iz Upitnika). Potrebno je izabrati opciju “Okruženje / Postavljanje popusta”.

3.3.4. (referenca: Tačka 10.P3 iz Upitnika) Izbacivanje stavki artikala iz “korpe”, postoje opcije za:
a) Uklanjanje označenog artikla iz “korpe”. Potrebno je kliknuti na ikonicu „Brisanje“ iznad korpe.
b) Uklanjanje svih artikala iz “korpe”. Potrebno je izabrati opciju “Okruženje / Reset računa”. Ovim se poništavaju i ostali uneti elementi računa, kao što su podaci o kupcu ili podaci o referentnom računu.

3.3.5. Opcioni unos podataka o kupcu. Izborom opcije okruženja „Kupac“, odnosno klikom na istoimenu ikonicu u „toolbaru“ se mogu unositi podaci koji su razvrstani u 4 sekcije:

3.3.5.1. U sekciji „komitent“ se unosi šifra kupca. Pomoću tastera „F5“ se može ući u šifarnik kupaca i pronaći odgovarajući kupac.

3.3.5.2. U sekciji „reference“ se mogu uneti ili pogledati podaci o PFR broju, datumu i vremenu referentnog računa. Pored ovih podataka, mogu se evidentirati podaci o tipu i broju identifikacionog dokumenta za kupca, kao i podaci o tipu i broju potvrde (obrasca) koja se prilaže pri kupovini.

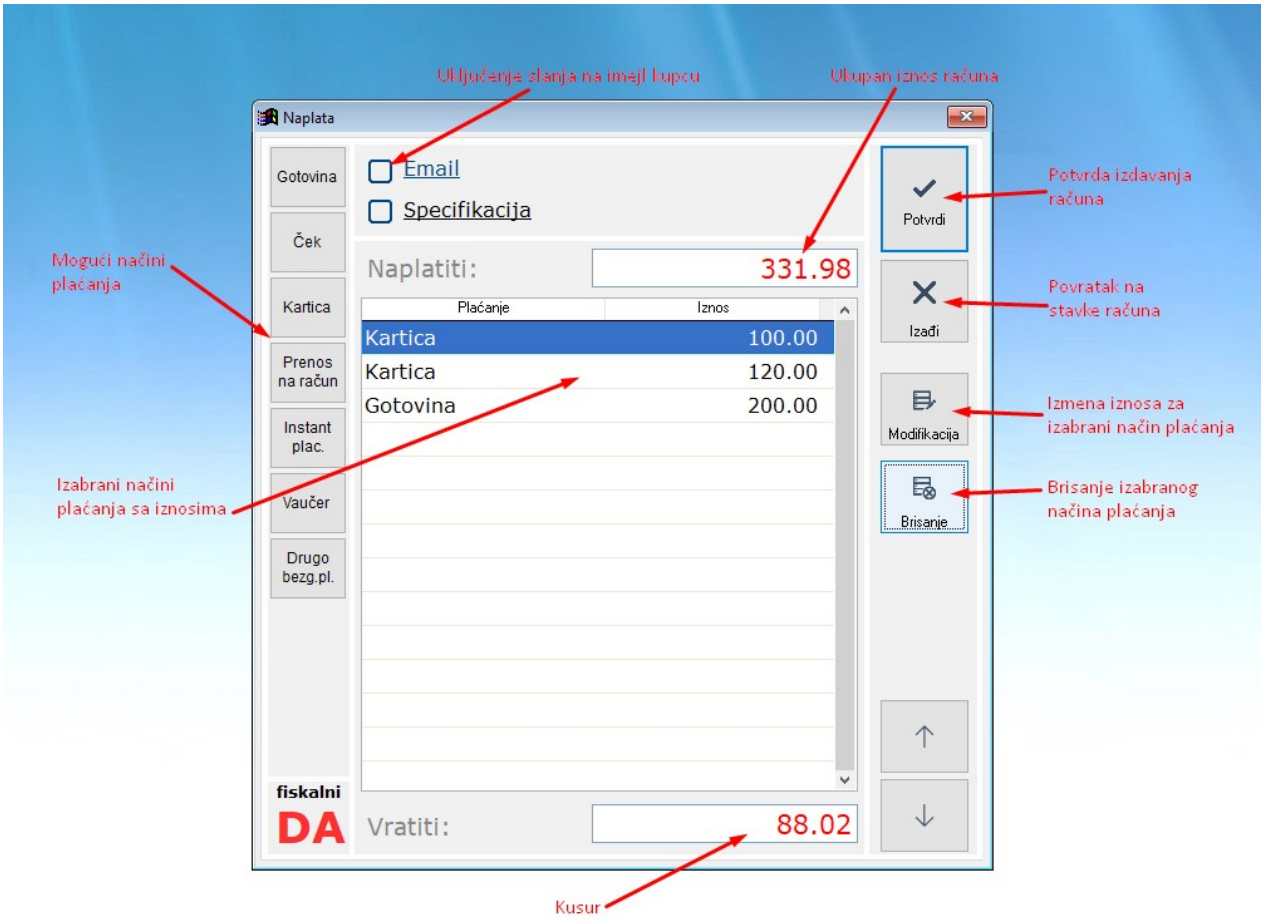
3.3.5.3. U sekciji „opis“ se unosi opis koji se može štampati u nefiskalnim delovima fiskalnog računa, ukoliko je tako konfigurisano. Ovaj tekst se štampa manjim i različitim fontom od ostatka fiskalnog računa.

3.3.5.4. U sekciji „dodatno“ se može uneti datum izvornog dokumenta (uplate avansa virmanskim putem prilikom izdavanja računa za avans), kao i 5 tekstualnih podataka, koji se štampaju u nefiskalnim delovima fiskalnog računa, ukoliko je tako konfigurisano.

3.3.6. Podaci o naplati računa po načinima plaćanja
Naplata se vrši nakon odabira svih artikala koji se prodaju. Naplata računa se može izvršiti na 2 načina:

3.3.6.1. Ako se celokupan iznos računa plaća gotovinom i ne postoji potreba za unosom dodatnih podataka – može se aktivirati odgovarajuću ikonicu sa *toolbara* “Gotovina”.

3.3.6.2. (referenca: Tačka 10.P8 iz Upitnika) Ako se račun izmiruje na bilo koji način, tj. pomoću jednog načina plaćanja ili kombinacijom različitih načina plaćanja može se aktivirati ikonica “Naplata“ sa *toolbara*.

Na dijalogu za naplatu moguće je pogledati ukupan iznos za naplatu, kao i podatak o povraćaju novca (kusuru). Iznad tabele u kojoj su prikazani načini plaćanja sa iznosima je i podatak o ukupnom iznosu za naplatu. Ispod tabele je iznos koji je potrebno vratiti kupcu (kusur, povraćaj). Na levoj strani u dijalogu je spisak svih predviđenih načina plaćanja: Gotovina, Ček, Prenos na račun, Kartica, Vaučer, Instant plaćanje, Drugo bezgotovinsko plaćanje. Na ponuđenom dijalogu treba odabrati način plaćanja i uneti odgovarajući iznos. Ako je kupac koristio više različitih načina plaćanja, postupak treba ponoviti. Za isti način plaćanja se može uneti iznos uplate i više puta. Ovo je predviđeno za plaćanje različitim karticama, evidentiranjem čekova pojedinačno ili iz bilo kog drugog razloga. Evidentirani stavovi za plaćanje se vide u tabeli u središnjem delu dijaloga.

Napomena: Prilikom izdavanja predračuna, kao i prilikom refundacije računa za avans u cilju povezivanja sa konačnim računom, dijalog za naplatu se ne pojavljuje. Umesto njega se pojavljuje dijalog u kome se može uključiti slanje računa i na imejl kupca.

3.3.7. (referenca: Tačka 11.P4 iz Upitnika) Zaokruženje cena i finalne provere računa

Aktiviranjem tastera “potvrda” iz dijaloga opisanog u 3.3.6. račun će biti finalizovan. Program računa finalne cene koje će prikazati na računu, tako što osnovnu cenu umanji za eventualni popust i zaokruži na dva decimalna mesta. Zaokruženje se sprovodi po propisanim pravilima. Kada su na trećem decimalnom mestu cifre 5-9 tada se cifra na drugom decimalnom mestu uvećava za 1, inače se ne

menja. Program će sprovesti finalne kontrole (da li za zadat tip i transakciju postoje upisani bitni podaci i da li su oni validni).

3.3.8. Slanje računa L-PFR-u na fiskalizaciju
Nakon provere validnosti podataka na računu, program će se obratiti L-PFR-u da proveri da li je neophodna autentifikacija korisnika unosom PIN koda sa bezbednosnog elementa. Ako potrebno, **InfoESIR** će tražiti od korisnika da unese PIN kod. Ako je sve u redu, podaci se prosleđuju L-PFR-u.

3.3.8.1. (referenca: Tačka 9.P1 iz Upitnika) Slučaj da nije dobijena potvrda od L-PFR-a da je račun fiskalizovan
Ukoliko L-PFR vrati poruku da račun nije fiskalizovan ili se ne dobije odgovor u predviđenom vremenu, elementi računa se vraćaju na doradu sa prikazom poruke dobijene od L-PFR-a, odnosno prikazom informacije da u predviđenom vremenu nije stigao odgovor od L-PFR-a. Prodavac može otkloniti uzrok problema i ponoviti zahtev PFR-u za izdavanje računa ili odustati od izdavanja računa. Ne postoji nijedan način da prodavac izda račun, ako nije dobijena potvrda od L-PFR-a da je račun fiskalizovan.

3.3.8.2. (referenca: Tačka 12.P6 iz Upitnika) Slučaj da je dobijena potvrda od L-PFR-a da je račun fiskalizovan
Ukoliko PFR vrati poruku da je račun fiskalizovan, preuzimaju se svi propisani podaci od L-PFR-a, uključujući i podatke o poreskim stopama i iznosima. Isključivo ovi podaci se upisuju u bazu podataka u predviđena polja i koriste prilikom štampe računa.

3.3.8.3. (referenca: Tačka 12.P5 iz Upitnika) Zaokruženje poreskih vrednosti
Dobijene poreske vrednosti se zaokružuju na dve decimale prema propisanim pravilima. Kada su na trećem decimalnom mestu cifre 5-9 tada se cifra na drugom decimalnom mestu uvećava za 1, inače se ne menja.

3.3.8.4. (referenca: Tačka 9.P2 iz Upitnika) Podaci primljeni od L-PFR-a
Podaci preuzeti od L-PFR-a se, bez izostavljanja ili izmene, uključuju u račun.

3.3.8.5. (referenca: Tačka 9.P3 iz Upitnika) Podaci o izdavaocu računa primljeni od L-PFR-a
Informacije vezane za podatke o izdavaocu računa koje su dobijene od L-PFR-a se, bez izostavljanja ili izmene, uključuju u zaglavlje računa.

3.3.8.6. (referenca: Tačka 12.P2 iz Upitnika) Štampa poreske oznake i poreske vrednosti
InfoESIR štampa poresku oznaku po svakoj stavci artikla na računu. Pored toga, prikazuje se i zbirni pregled po poreskim oznakama sa stopama i vrednostima koje su dobijene od L-PFR-a.

3.3.8.7. (referenca: 15.P1 iz Upitnika) Štampa računa u papirnoj formi
Nakon dobijene saglasnosti od L-PFR-a i preuzimanja svih potrebnih podataka od njega, račun se automatski štampa na štampaču sa svim neophodnim ostalim elementima, u formi koja je dostavljena u primerima prilikom odobravanja **InfoESIR**-a. Istovremeno se u programu evidentira izdati račun.

3.3.8.8. (referenca: Tačka 10.P10, Tačka 15.P2 iz Upitnika) Slanje računa na elektronsku adresu kupca
Ukoliko je korisnik u dijalogu uključio i slanje računa na imejl kupca (dijalog za unos kupca, „email“), Program će tražiti da se unese i imejl adresa kupca. Tada se kreira PDF fajl sa identičnim sadržajem kao na štampanom računu i prosleđuje na imejl adresu. Ukoliko su konfigurisani parametri imejl servera, kreirani PDF fajl će se automatski prikačiti kao „attachment“ za imejl poruku. Ukoliko ovi

parametri nisu konfigurisani, pokrenuće se podrazumevana imejl aplikacija (prema podešavanjma u *Windowsu*, ako su isti podešeni).

3.3.9. Pregled liste izdatih računa

Ukoliko nije započet unos stavki računa, moguće je uraditi pregled elemenata ranije kreiranog fiskalnog računa ili zapamćenog nefiskalizovanog računa (na primer, jedan kupac je izabrao neke artikle, to se privremeno pamti, da bi se za drugog kupca izdao račun, pa se nastavlja prodaja za prvog kupca). To se može koristiti za više namena:

(a) Da se privremeno zapamćeni nefiskalizovani račun učita u cilju dorade.
(b) Da se na osnovu predračuna inicijalizuje račun ili račun za avans.
(c) Da se na osnovu avansnog računa napravi račun.
(d) Da se jedan račun koristi kao šablon za inicijalizaciju drugog računa.
(e) Da se inicijalizuje račun refundacije izdatog računa.
(f) Da se izda kopija ranije izdatog računa.

Ova opcija se poziva izborom tastera „Lista“ (opcija „Okruženje / Lista izdatih računa“). U dijalogu se zadaje:

- Tip dokumenta (klikom na naslovnu liniju ovog dijaloga i izborom iz liste, ili sa više klikova na tastere navigacije u ovom dijalogu)
- Šifra knjig. objekta (podmeće se tekući knjig. objekat)
- Datum (podmeće se tekući datum)
- Opcioni filter „samo tekući korisnik - izdavalac računa“
- Opcioni filter „samo nefiskalizovani“

Klikom na „primena filtera“ zadati filteri će se primeniti i u tabeli će se prikazati dokumenti koji ih zadovoljavaju. U toj tabeli se označi željeni račun. Nakon toga je moguća jedna od 4 sledeće opcije:

- „Refundacija“ - Inicijalizuje se novi račun za refundaciju, a sa istom vrstom računa i istim stavkama kao i polazni račun. Neke stavke je moguće obrisati ili umanjiti količinu. Novi račun se automatski vezuje (preko referentnog broja) za polazni račun.
- „Kopija“ - Izdaje se kopija označenog računa, u skladu sa propisima (fiskalizuje i štampa).
- „Novi“ - Inicijalizuje se novi račun, sa istim stavkama kao i polazni račun. Za novi račun operater treba da odabere tip dokumenta iz ponuđene liste. Novi račun, u određenim situacijama se automatski vezuje (preko referentnog broja) za polazni račun. Ovo se može koristiti za inicijalizaciju konačnih računa na osnovu predračuna ili avansnih računa i inicijalizaciju avansnih računa na osnovu predračuna.
- „Izmena“ - Učitati postojeći dokument u cilju njegove izmene, dopune i/ili izdavanja (fiskalizacije i štampe). Ovo je moguće samo za dokumente koji nisu ranije fiskalizovani (izdati).

3.3.10. Unos predračuna

Potrebno je izabrati tip dokumenta „Predračun Prodaja“, prema postupku opisanom u (3.3.1). Nakon izbora artikala unose se opcioni podaci o kupcu. Podaci o načinima plaćanja se ne unose, ali je neophodno izabrati opciju „Naplata“ za fiskalizaciju predračuna. Ovi računi se štampaju sa automatski pridruženom naznakom “OVO NIJE FISKALNI RAČUN”.

3.3.11. Unos računa za avans

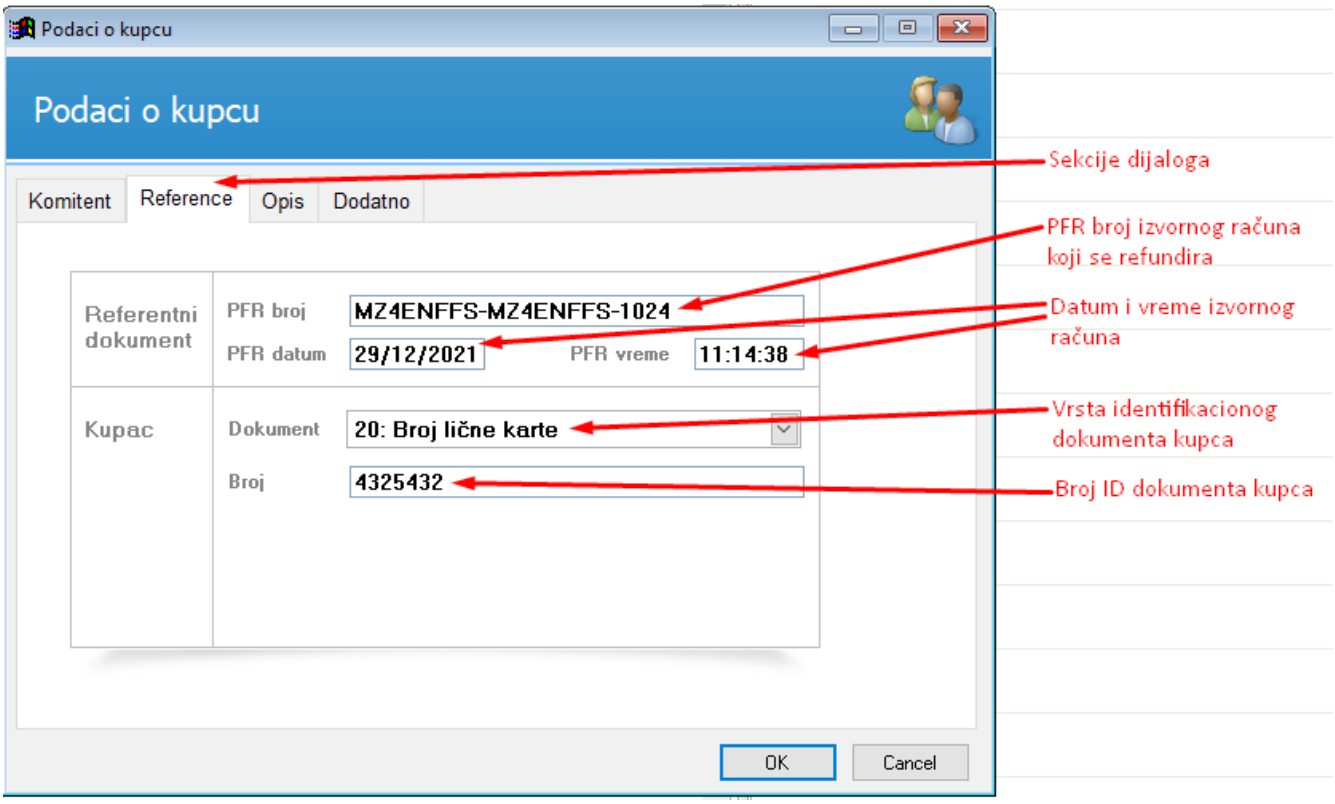
Potrebno je izabrati tip dokumenta „Avans Prodaja“, prema postupku opisanom u (3.3.1). Mogu se uneti konkretni artikli ili „fiktivne“ šifre artikala po poreskim stopama. Zatim se unosi opciona šifra

kupca (opcija menija okruženja „kupac“, sekcija „komitent“). Ukoliko je avans uplaćen nalogom za prenos, unosi se i datum uplate kao ESIR datum računa za avans (ista opcija, sekcija „dodatno“).

3.3.12. (referenca: Tačka 10.P12 iz Upitnika) Unos refundacije računa
Stavke ovakvog računa je moguće uneti na 2 načina:
- Nezavisno od računa za prodaju, kao što se unose i ostali računi. Stavke treba da sadrže pozitivne količine. Referentni broj računa za prodaju je tada neophodno ručno upisati u dijalogu opcije menija okruženja „kupac“, sekcija „reference“ (ovo je neophodno prema važećim propisima).

- Uvozom računa za prodaju pomoću opcije (3.3.9 – lista izdatih računa). U dijalogu treba izabrati željeni tip dokumenta za „Prodaju“, postaviti i primeniti druge filtere (datum, ...). Tada u listi treba pronaći željeni račun za prodaju i izabrati opciju „Refundacija“. Ukoliko je definisano više tipova dokumenata za refundaciju izdatog tipa dokumenta, potrebno je izabrati željeni tip iz spiska. Stavke tog računa za prodaju će biti inicijalizovane kao stavke računa za refundaciju. Ove stavke se mogu modifikovati (ako račun za prodaju nije identičan računu za refundaciju, odnosno račun se delimično refundira). Referentni broj računa za prodaju će se na ovaj način automatski inicijalizovati u računu za refundaciju.

U oba slučaja, treba evidentirati tip i broj dokumenta kojim se kupac identifikuje (opcija menija okruženja „kupac“, sekcija „reference“) . Ovo je obavezno prema važećim propisima. Izborom opcije za naplatu, finalizuje se izdavanje računa.

3.3.13. (referenca: Tačka 10.P13 iz Upitnika) Unos računa za promet koji treba povezati sa avansnim računima
Ovde je neophodno prvo uraditi refundaciju jednog ili više avansnih računa, odnosno njihovih delova, koje treba povezati sa računom za promet. Postupak refundacije je opisan u 3.3.12. Za tip dokumenta je potrebno izabrati „Avans Refundacija – Povezivanje“ kako bi se naglasilo da se ne sprovodi povraćaj novca kupcu, nego je cilj povezivanje sa računom za promet.

Zatim se unosi račun za prodaju koji treba povezati sa refundacijama avansnih računa. Stavke ovakvog računa je moguće uneti na 2 načina:
- Nezavisno od avansnog računa, kao što se unose i ostali računi. Ukoliko se račun odnosi na kupca iz šifarnika kupaca, potrebno je uneti i njegovu šifru (opcija menija okruženja „kupac“, sekcija „komitent“).
- Uvozom avansnog računa pomoću opcije (3.3.9 – lista izdatih računa). U dijalogu treba izabrati željeni tip dokumenta za „Avans Prodaja“ ili „Avans Refundacija“, postaviti i primeniti druge filtere. Tada treba naći željeni račun za avans i izabrati opciju „Novi“. Nakon toga treba izabrati željeni tip dokumenta za „Promet Prodaja“. Stavke izabranog računa za avans će biti učitane kao stavke računa za promet. Ove stavke se mogu modifikovati (ako je avansna uplata bila delimična).

Nakon toga, može se zadati zahtev za naplatu. Prema šifri kupca (praznoj ili upisanoj), program će pronaći sve avansne račune koji su prethodno refundirani u cilju povezivanja. Jednu ili više refundacija avansnih računa treba povezati sa računom za promet. Povezivanje se može raditi do nivoa iznosa računa za promet. Referentni broj od poslednjeg avansnog računa (ukoliko ih ima više operater označava koji predstavlja poslednji u prikazanoj listi), upisaće se kao referenca na izdatom računu za promet. Prilikom evidentiranja po načinima plaćanja, ukupan iznos mora da odgovara razlici između iznosa računa za promet i povezanih avansnih računa, ukoliko ona postoji. Ukoliko je veći, evidentiraće se „kusur“. Ukoliko je manji, automatski se inicijalizuje sa načinom plaćanja „Gotovina“.

3.3.14. (referenca: Tačka 10.P13 iz Upitnika) Unos računa za avans koji treba povezati sa predračunom
Stavke ovakvog računa je moguće uneti na 2 načina:
- Nezavisno od predračuna, kao što se unose i ostali računi. Referentni broj predračuna je tada potrebno ručno upisati (opcija menija okruženja „kupac“, sekcija „reference“). Ovo nije neophodno prema važećim propisima, ali je poželjno zbog informisanosti kupca. Ovakav račun može sadržati stvarne nazive artikala za koji je izdat predračun, ili artikle grupisane po PDV stopama, npr: „Avans-opšta stopa“, Avans-niža stopa“, sa količinom 1 i cenom koja predstavlja iznos uplaćenog avansa za odgovarajuću PDV stopu.

- Uvozom predračuna pomoću opcije (3.3.9 – lista izdatih računa). Pre poziva opcije za uvoz treba označiti željeni tip dokumenta za „Predračun prodaja“. U dijalogu treba postaviti datum i eventualno primeniti druge filtere. Tada treba naći željeni predračun u listi i izabrati opciju „Novi“. Zatim, treba izabrati „Avans Prodaja“ kao tip dokumenta koji se želi kreirati. Nakon toga, stavke tog predračuna će biti učitane kao stavke računa za avans. Ove stavke se mogu modifikovati (ako avansna uplata pokriva deo predračuna). Referentni broj predračuna će se na ovaj način automatski inicijalizovati u računu za avans.

Nakon toga, nastavlja se izdavanje računa za avans, kao i za ostale vrste računa.

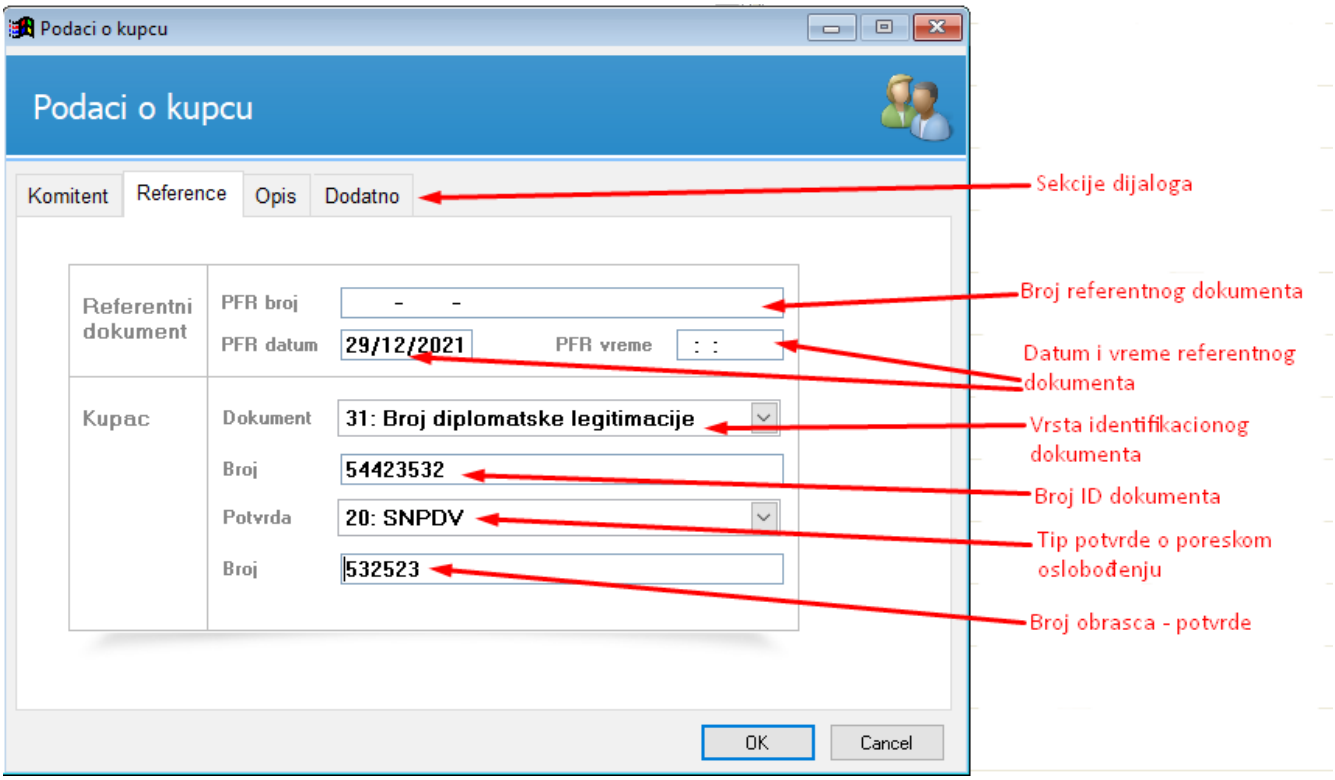
3.3.15. (referenca: Tačka 10.P13 iz Upitnika) Unos računa za prodaju koju treba povezati sa predračunom
Stavke ovakvog računa je moguće uneti na 2 načina:

- Nezavisno od predračuna, kao što se unose i ostali računi. Referentni broj predračuna je tada potrebno ručno upisati (opcija menija okruženja „kupac“, sekcija „reference“). Ovo nije neophodno prema važećim propisima, ali je poželjno zbog informisanosti kupca).

- Uvozom predračuna pomoću opcije (3.3.9 – lista izdatih računa). Pre poziva opcije za uvoz treba označiti tip dokumenta za „Predračun Prodaja“. U dijalogu treba postaviti i primeniti druge filtere. Tada treba naći željeni predračun i izabrati opciju „Novi“. Zatim treba izabrati tip dokumenta „Promet Prodaja“. Stavke tog predračuna će biti učitane kao stavke računa za promet. Ove stavke se mogu modifikovati (ako račun za promet nije identičan predračunu). Referentni broj predračuna će se na ovaj način automatski inicijalizovati u računu za promet.

Nakon toga, nastavlja se izdavanje računa za promet, kao i za ostale vrste računa.

3.3.16. Unos računa za prodaju, avans ili refundaciju oslobođenog PDV-a
Prema propisima, ovaj promet je oslobođen PDV-a, ukoliko je kupac identifikovan kao diplomatsko-konzularno predstavništvo, međunarodna organizacija, ili je u pitanju neki drugi osnov za oslobođenje od plaćanja PDV-a, i priložena je potrebna dokumentacija. Analogno važi i ako je fizičko lice njihov pripadnik. Za ovu namenu je potrebno koristiti tip dokumenta koji ukazuje na promet oslobođen PDV-a (Diplomatsko-konzularna predstavništva ili slično). Prilikom unosa stavki ovakvog računa, program će u korpi artikala prikazati poresku oznaku koja predstavlja oslobođenje od PDV-a. Na taj način će se prilikom fiskalizacije proslediti PDV tarifa koja je oslobođena PDV-a, a postojeće prodajne cene umanjiti za ukalkulisani PDV. Neophodno je popuniti vrstu i broj ličnog ili poslovnog dokumenta kojoj se kupac identifikuje, kao i i tip i broj obrasca koji kupac prilaže prilikom kupovine (opcija menija okruženja „kupac“, sekcija „reference“). Ostalo je analogno ranije opisanim tipovima dokumenata.

3.3.17. Račun obuke

Izborom tipa dokumenta za koji je postavljeno da se radi o vrsti računa “obuka”, računi se takođe prosleđuju u L-PFR, odnosno u SUF, analogno vrsti računa “Promet”. Pri tome se ovi računi štampaju sa automatski pridruženom naznakom “OVO NIJE FISKALNI RAČUN”. Ove račune ne treba povezivati sa avansnim računima niti predračunima. Namenjeni su isključivo za obuku u izdavanju računa za promet ili refundaciju računa.

3.3.18. (referenca: Tačka 10.P12 iz Upitnika) Izdavanje kopije računa

Da bi se izdala kopija računa, neophodno je prethodno uraditi “Uvoz dokumenta” prema postupku opisanom u (3.3.9) u cilju izdavanja kopije računa. Kopije se mogu izdati samo za prethodno fiskalizovane račune po svim preostalim vrstama računa (promet, avans, predračun, obuka) i tipovima transakcija (prodaja i refundacija). Kopije se takođe fiskalizuju i štampaju uz automatski pridodatu naznaku “OVO NIJE FISKALNI RAČUN”. Na kopiji računa se prikazuje referentni broj od računa koji se kopira. Ako se radi o kopiji za tip transakcije “refundacija”, štampaće se i linija za potpis kupca.

3.4. IZLAZ IZ OPCIJE ZA PRODAJU

Da bi se izašlo iz opcije za prodaju u glavni meni softverskog proizvoda, potrebno je kliknuti na dugme „Izlaz“ u liniji sa ikonicama, odnosno izabrati opciju „Okruženje / Izlaz“.

3.5. PRAĆENJE PRODAJE PO OPERATERIMA, SMENAMA I LOKACIJAMA

U programu postoji mogućnosti praćenja prodaje po: operaterima, smenama i lokacijama. U zavisnosti od potrebe korisnika može se definisati jedan od navedenih načina praćenja prodaje ili kombinacija po različitim osnovama. Željena funkcionalnost postiže se podešavanjem parametara u opciji „Održavanje / Parametri”, sekcija „način rada”.

3.5.1. Praćenje prodaje po smenama – uključenjem parametra pojavljuje se dijalog za izbor smene prilikom prodaje.

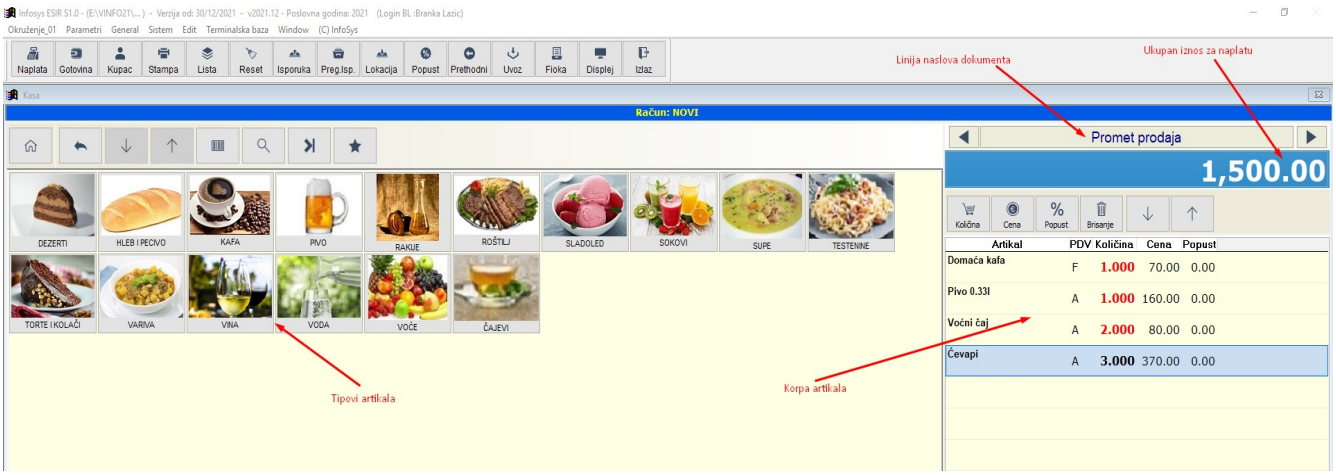
3.5.2. Praćenje prodaje po operaterima – uključenjem parametra pre nego što se pristupi standarnom ekranu za rad na kasi, pojavljuje se dijalog za unos lozinke operatera.

3.5.3. Praćenje prodaje po lokacijama – uključenjem parametra se daje mogućnost definisanja lokacija prilikom praćenja prodaje npr: stolovi u okviru restorana, nezatvoreni računi u trgovinskim objektima. Ukoliko kupac duže boravi u prodajnom objektu i uzima artikle više puta, a račun se zaključuje na kraju. Najbolje je otvoriti račun koji se može dopunjivati sve do njegovog zaključenja. U međuvremenu se mogu raditi prodaje za druge kupce na isti način.

Ukoliko su istovremeno aktivna oba parametra (praćenje prodaje po operaterima i praćenje prodaje po lokacijama) na ponuđenom dijalogu operater unosi svoju lozinku i istovremeno definiše lokaciju.

3.6. REŽIM RADA - „EKRAN OSETLJIV NA DODIR“

Ovaj režim rada podrazumeva rad preko ekrana osetljivog na dodir, bez upotrebe tastature i miša. Izgled standardnog ekrana u ovom režimu se menja u smislu prikaza tabele artikala i načina izbora artikala. Artikli su u ovom režimu rada prikazani u vidu grupa i podgrupa artikala. Izborom najpre grupe a onda i podgrupe u nekoliko koraka se sužava šifarnik artikala kako bi se došlo do željenog artikla. Sva ostala funkcionalnost i način rada programa je kao i u režimu “tastatura i miš“.

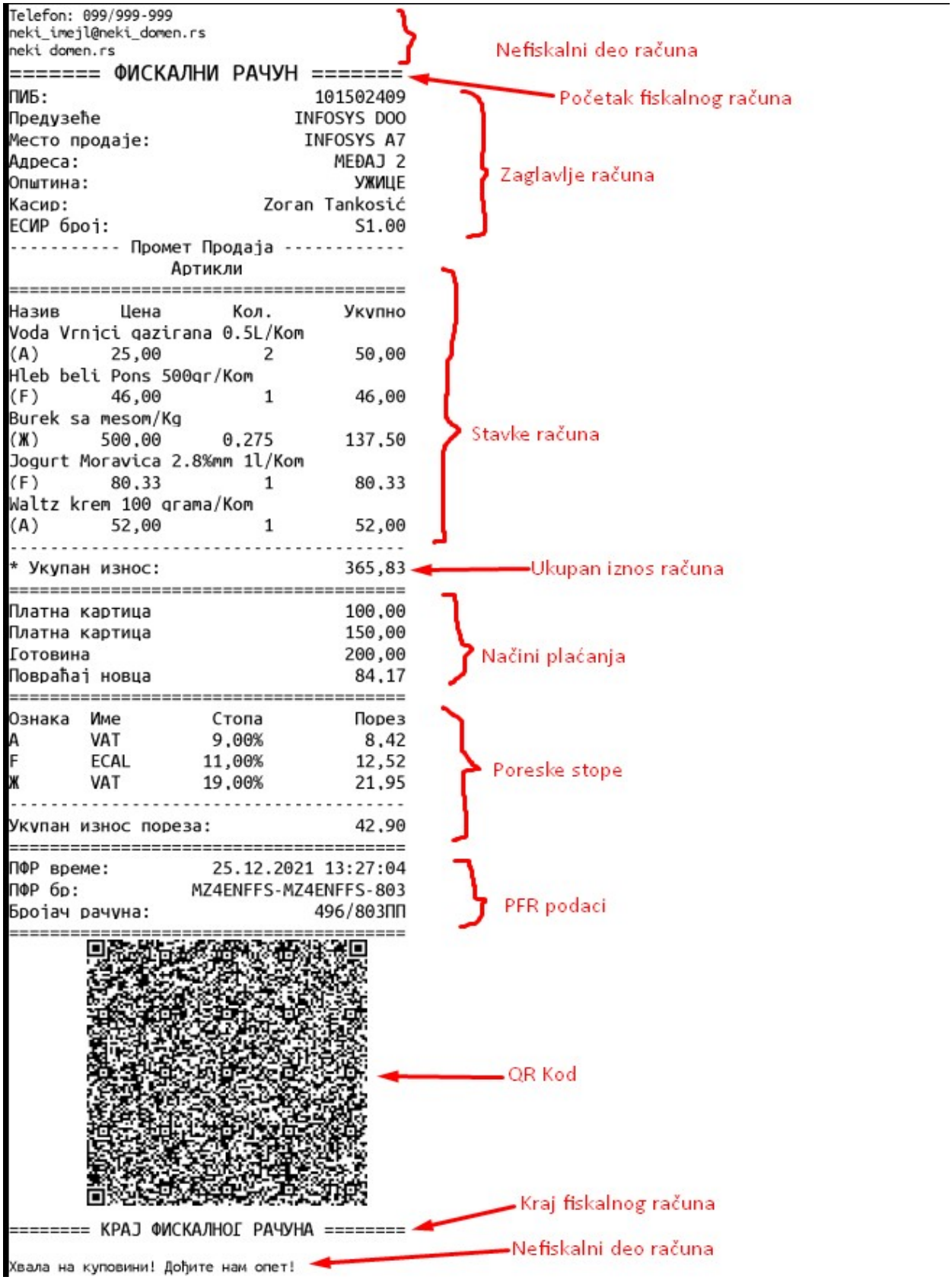

3.7. FORMA ŠTAMPE FISKALIZOVANIH RAČUNA

Fiskalizovani računi se štampaju na Windows kompatibilnom eksternom štampaču (referenca: Tačka 14.P1 iz Upitnika), koji koristi rolne papira širine 57 do 80 mm (referenca: Tačka 13.P2 iz Upitnika) i podržava štampu QR koda potrebnog kvaliteta. Forma štampe je programski predviđena prema vrsti računa i tipu transakcije. Primeri štampe fiskalizovanih računa čine sastavni deo dokumentacije Infosys programskog rešenja za koje je traženo odobrenje od strane nadležne institucije. To znači da odobrenu formu štampe fiskalizovanih računa nije moguće menjati, odnosno prilagođavati pojedinačnim korisnicima u okviru ovog programskog rešenja.

Moguće je podešavati izgled opcionih nefiskalnih delova štampe. Nefiskalni delovi štampe se prikazuju iznad linije “FISKALNI RAČUN” ili ispod linije “KRAJ FISKALNOG RAČUNA”. Ovi delovi se štampaju manjim i različitim fontom od ostatka računa. Podešavanje sadržaja nefiskalnih delova štampe se sprovodi u postupku konfigurisanja u dogovoru korisnika sa proizvođačem programa.

(slika sa primerom računa je na sledećoj stranici)

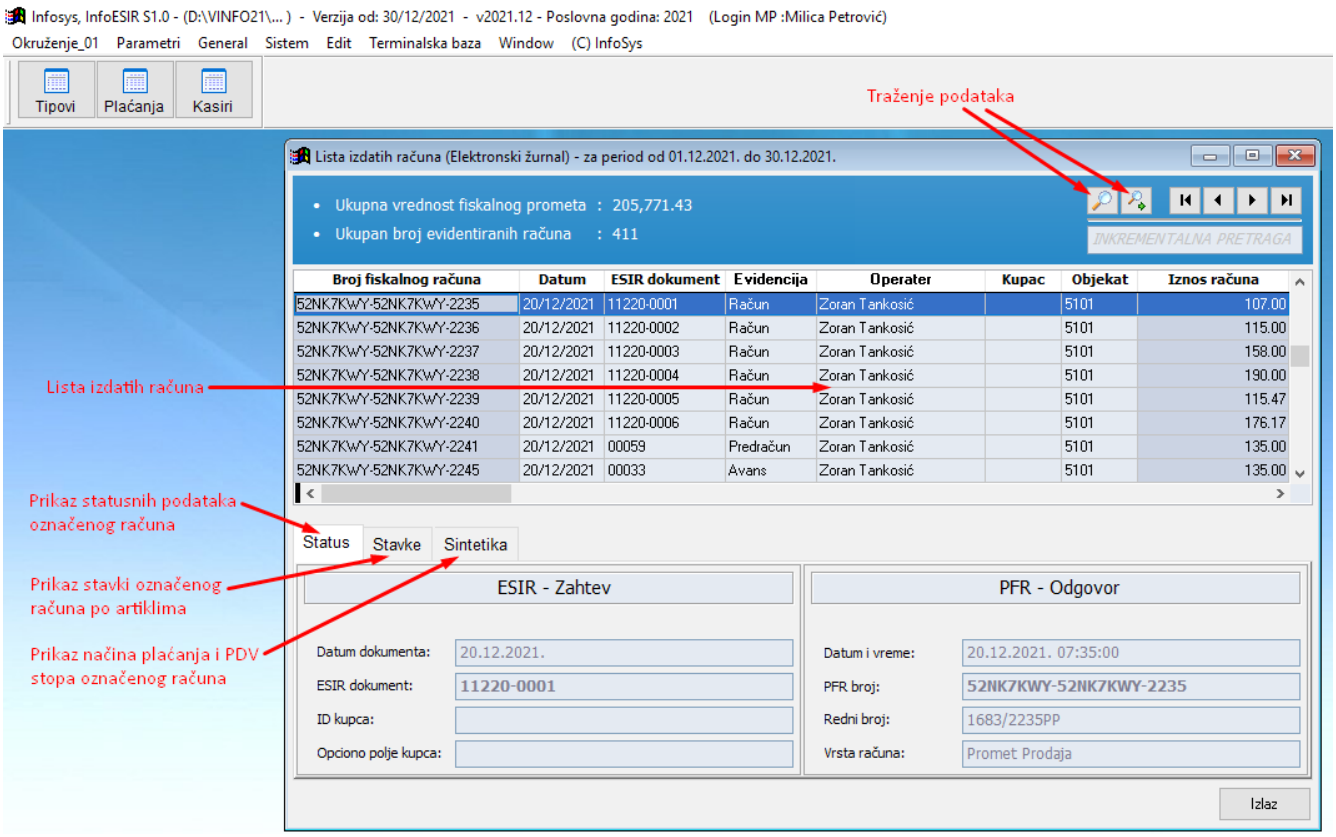

Telefon: 099/999-999
neki_imejl@neki_domen.rs
neki domen.rs
Nefiskalni deo računa
======= ФИСКАЛНИ РАЧУН =======
Početak fiskalnog računa
ПИБ: 101502409
Предузеће INFOSYS DOO
Место продаје: INFOSYS A7
Адреса: МЕЂАЈ 2
Општина: УЖИЦЕ
Касир: Zoran Tankosić
ЕСИР број: S1.00
Zaglavlje računa
---------- Промет Продаја ----------
Артикли
Назив Цена Кол. Укупно
Voda Vrnjci gazirana 0.5L/Kom
(A) 25,00 2 50,00
Hleb beli Pons 500gr/Kom
(F) 46,00 1 46,00
Burek sa mesom/Kg
(Ж) 500,00 0,275 137,50
Jogurt Moravica 2.8%mm 1l/Kom
(F) 80,33 1 80,33
Waltz krem 100 grama/Kom
(A) 52,00 1 52,00
Stavke računa
* Укупан износ: 365,83
Ukupan iznos računa
Платна картица 100,00
Платна картица 150,00
Готовина 200,00
Повраћај новца 84,17
Načini plaćanja
Ознака Име Стопа Порез
A VAT 9,00% 8,42
F ECAL 11,00% 12,52
Ж VAT 19,00% 21,95
Укупан износ пореза: 42,90
Poreske stope
ПФР време: 25.12.2021 13:27:04
ПФР бр: MZ4ENFFS-MZ4ENFFS-803
Бројач рачуна: 496/803ПП
PFR podaci
QR Kod
Kraj fiskalnog računa
======== КРАЈ ФИСКАЛНОГ РАЧУНА ========
Nefiskalni deo računa
Хвала на куповини! Дођите нам опет!

4. IZVEŠTAJI

4.1. (referenca: Tačka 10.P16 iz Upitnika) LISTA IZDATIH RAČUNA (ELEKTRONSKI ŽURNAL)

Programskom opcijom “Kasa / Lista izdatih računa” može se dobiti pregled fiskalizovanih računa za proizvoljan period u toku tekuće i prethodne poslovne godine. Zadaje se period, kao i opcioni izbor određenih vrsta računa i tipova transakcija. Prikazuju se podaci o:
- PFR broju računa
- ESIR broju računa
- broju računa u okviru vrste računa i tipa transakcije
- Datumu
- Vrsti računa
- Šifri kupca
- Šifri knjig. Objekta
- Iznosu računa
- Referentnom broju povezanog računa (ako je evidentiran)

Pored ovih podataka, u posebnim sekcijama se prikazuju podaci o stavkama računa po artiklima, po načinima plaćanja i prometu po poreskim stopama.
Pretraga po broju računa, delu broja računa ili nekog drugog podatka se može sprovesti klikom na ikonicu sa lupom ili pritiskom na taster „F5“.

4.2. PREGLED PAZARA

Pregled pazara je izveštaj koji se dobija opcijom “Kasa / Pregled pazara” i prikazuje podatke o pazaru po načinima plaćanja, isključivo za vrste računa promet i prodaja. Ovaj pregled je namenjen kasirima, kako bi dobili informacije po načinima plaćanja sa iznosima za:

- Promet prodaja
- Promet refundacija
- Avans prodaja
- Avans refundacija
- Saldo za način plaćanja

Ovaj pregled se može odštampati.

5. OBRADE

5.1. (referenca: Tačka 11.P6 iz Upitnika) EKSPORT (izvoz) asortimana artikala

Ovom opcijom ("Kasa / Eksport asortimana artikala") se eksportuje asortiman artikala u CSV fajl koji ima sledeću strukturu:
- šifra artikla (do 8 znakova)
- naziv artikla (do 30 znakova)
- jedinica mere artikla (do 3 znaka)
- numerička bar-kod oznaka artikla
- tarifa artikla (prema šifarniku tarifa)
- propisana slovna PDV oznaka tarife artikla
- tip artikla (do 2 znaka)

U dijalogu se zadaje putanja do CSV fajla, kao i opcioni filteri.

5.2. (referenca: Tačka 11.P6 iz Upitnika) IMPORT (uvoz) asortimana artikala

Ovom opcijom ("Kasa / Import asortimana artikala") se importuje asortiman artikala iz CSV fajla koji mora da ima sledeću strukturu:
- šifra artikla (do 8 znakova). Polje može biti prazno.
- naziv artikla (do 30 znakova)
- jedinica mere artikla (do 3 znaka)
- numerička bar-kod oznaka artikla. Polje može biti prazno.
- tarifa artikla (prema šifarniku tarifa)
- propisana slovna PDV oznaka tarife artikla
- tip artikla (do 2 znaka)

U dijalogu se zadaje putanja do CSV fajla i prefiks za šifru artikla, ukoliko se dodeljuju nove šifre artikla. Delimiter mora biti znak (;). Alfanumerički podaci ne treba da budu oivičeni znakovima navoda. Algoritam je:
- Ako je šifra artikla prazna, pokušaće se traženje po bar-kod oznaci da li već postoji takav artikal u šifarniku. Ako je i bar-kod oznaka prazna ili ne postoji, otvoriće se novi red u šifarniku artikala u okviru zadatog prefiksa.
- Ako je šifra artikla popunjena, ispitaće se da li već postoji u šifarniku. Ako ne postoji, otvoriće se novi red u šifarniku artikala sa upisanom šifrom iz CSV fajla.
- Ako je artikal pronađen po šifri ili bar-kodu iz CSV fajla, postojeća šifra artikla se zadržava.
- Sva ostala polja u šifarniku artikala dobijaju vrednosti na osnovu sadržaja iz CSV fajla.

6. ODRŽAVANJE

6.1. ARHIVIRANJE PODATAKA

Arhiviranje (*backup*, snimanje podataka na drugi medijum) je postupak koji obavezno treba raditi zbog sigurnosti podataka. Naime, uvek postoji rizik od oštećenja ili gubitka programa i podataka na kojim radite. Gubitak instaliranih programa nije veliki problem jer se oni mogu ponovo instalirati na Vašem sistemu, ali gubitak podataka može imati teške posledice. Poželjno je svakodnevno snimanje podataka. Više različitih uzroka mogu izazvati oštećenje ili gubitak podataka:
- Tehnički kvar na opremi, prvenstveno na medijumu na kome se čuvaju podaci - disku.
- Računarski virusi
- Prestanak napajanja usled nestanka električne struje, gašenja li reseta računara u toku rada ili nekog drugog uzroka.

Osnovna preventiva je u redovnom arhiviranju podataka tj. kopiranju podataka sa diska neki drugi medijum. Time se eventualna šteta zbog gubitka podataka svodi na minimum: Potrebno je da stručno lice određenim postupkom vrati arhivirane podatke i da se unesu promene rađene posle poslednjeg arhiviranja podataka. Takođe, povremeno je potrebno ispitati prisustvo računarskih virusa na Vašem sistemu. To se čini nekim od programa za otkrivanje i uklanjanje virusa. Zatim, poželjno je da vaša računarska oprema, a naročito mrežni sistemi budu pod nadzorom stručnih lica ili preduzeća koje se bavi njihovim održavanjem i servisom. Arhiviranje podataka se može raditi pomoću programske opcije ili korišćenjem usluga *Windowsa*. Programske opcije su:
- Servis / Arhiviranje / Arhiviranje na lokalni disk (za administratore sistema)
- Servis / Arhiviranje / Arhiviranje na USB (za administratore sistema)
- „Arhiviranje“ na levoj strani glavnog ekrana aplikacije

Pre arhiviranja je neophodno da svi korisnici izađu iz programa.

6.2. OPORAVAK STRUKTURA PODATAKA

Ova opcija („Indeksiranje“ na levoj strani glavnog ekrana aplikacije) se koristi kada se desi neregularan završetak rada ili neka nepredviđena greška u radu računara. Na primer, neregularan završetak rada je nestanak struje, reset računara, kvar računara, napad računarskih virusa itd. Greške takođe, izazivaju i udari struje u naponskoj mreži. Sve se to može odraziti na kidanje nekih uspostavljenih veza (indeksa) među podacima u sistemu ili na narušavanje drugih struktura podataka. Pokidane veze mogu da prouzrokuju nemogućnost rada pojedinih opcija u programu. Da bi izvršili ponovnu rekonstrukciju tih struktura podataka morate pozvati ovu opciju. Preporuka je da se oporavak struktura obavlja povremeno i kada nema nikakvih simptoma neregularnosti. Da bi se oporavak struktura korektno izveo potrebno je da svi ostali korisnici "ne budu" u programu.

Pozivom ove opcije se dobija pregled svih datoteka koje su predviđene za indeksiranje. Izborom opcije „Okruženje / Početak indeksiranja“ se pokreće proces oporavka struktura podataka. Najbolje je obuhvatiti sve datoteke.

6.3. MOGUĆI UZROCI NEKIH PROBLEMA U RADU:

Opis problema	**Mogući uzroci i rešenja**
1. U program se ne može ući pomoću ikonice za pokretanje programa	Konsultujte administratora Vašeg sistema, kako bi se ispitala lokalna mreža (problem sa mapiranjem particije, problem u lokalnoj mreži, …) ili drugi problem sa opremom
2. Dobija se poruka „Datoteka je zauzeta“	Uradite „Oporavak struktura podataka“ prema uputstvu
3. Dobija se poruka „*Index does not match the table, re-create the index file*“ ili slična	Uradite „Oporavak struktura podataka“ prema uputstvu
4. QR kod nije čitljiv	Papir je presavijan na mestu QR koda Papir je lošeg kvaliteta Štampač nedovoljno kvalitetno štampa QR kod, treba zameniti štampač
5. Deo podataka na računu se štampaju izvan papira	Deklarisana ili stvarna širina rolne nije podržana ili ne odgovara konfiguraciji programa
6. Javlja se poruka “*No HTTP resource was found that matches the request ...*“	Navedeni L-PFR (u konfiguraciji) nije instaliran ili nije aktivan, instalirajte ga, aktivirajte ili se obratite proizvođaču L-PFR-a
7. Javlja se poruka „OLE IDispatch exception code 0 from WinHttp.WinHttpRequest: The operation timed out“	Nije stigao odgovor od L-PFR-a, proverite da li je aktivan i da li je adekvatno konfigurisan

Ukoliko predložena rešenja ne pomognu, obratite se službi podrške korisnicima Infosysa.

6.4. Opis kodova u komunikaciji sa L-PFR-om

Kod	**Opis situacije**	**Moguće rešenje**
0000	Sve je u redu, komanda je izvršena bez upozorenja ili grešaka	
0100	Uneti PIN kod je ispravan	
0210	Konekcija na internet je dostupna	
0220	Konekcija na internet nije dostupna	Proverite internet konekciju, nije neophodno njeno postojanje do 5 dana
1100	Skladište podataka je 90% popunjeno, prostor koji se koristi za smeštaj „audit“ paketa je 90% popunjen	Iščitavanje podataka iz L-PFR-a - „audit“
1300	Kartica bezbednosnog elementa nije umetnuta u čitac	Ubacite smart karticu u bezbednosni

	kartica LPFR-a	element
1400	Ukupna vrednost fiskalizovanih računa je dostigla 75% limita bezbednosnog elementa.	Neophodno je iščitati podatke iz L-PFR-a - „audit“
1500	PIN kod nije unet	Operater treba da unese ispravan PIN kod bezbednosnog elementa
1999	Za ovu situaciju nije predvidjeno konkretno upozorenje	Kontaktirajte proizvođača
2100	Uneti PIN kod nije ispravan	Operater treba da unese ispravan PIN kod bezbednosnog elementa
2110	Kartica bezbednosnog elementa je zaključana jer je prekoračen dozvoljen broj pogrešnih unosa PIN koda	Nadležna institucija mora restartovati brojač pogrešnih unosa PIN koda ili izdati novi bezbednosni element
2210	Bezbednosni element je zaključan. Dok se ne završi iščitavanje, fiskalizacija dokumenta nije moguća	Iščitavanje podataka iz L-PFR-a - „audit“
2230	Bezbednosni element ne podržava traženu verziju protokola	Proverite da li je umetnuta kartica namenjena za svrhu eFiskalizacije
2310	Oznaka poreske stope nekog od artikala na računu je nepropisna	Ispravite poreske oznake artikala koji imaju nepropisne poreske oznake
2400	PFR uredjaj nije kompletno konfigurisan za potpisivanje dokumenata	Dovršite konfigurisanje L-PFR uređaja ili kontaktirajte proizvođača
2800	Nedostaje neki od obaveznih podataka	Unesite vrednost traženog polja pa pokušajte ponovo
2801	Dužina nekog podatka je veća od maksimalno predviđene	Skratite dužinu podatka na maksimalnu, pa pokušajte ponovo
2802	Dužina nekog podatka je kraća od minimalno predviđene	Povećajte dužinu podatka na minimalnu, pa pokušajte ponovo
2803	Dužina nekog podatka je različita od predviđene	Uskladite dužinu podatka, pa ponovo pokušajte
2804	Podatak je van očekivanog opsega	Proverite sadržaj polja pa pokušajte ponovo
2805	Podatak ima neispravnu vrednost	Ispravite sadržaj polja pa pokušajte ponovo
2806	Format podataka nije ispravan.	Ispravite format podataka pa pokušajte ponovo
2807	Lista stavki ili lista poreskih oznaka u računu ne sadrži nijednu stavku ili poresku oznaku	Dodajte bar jednu stavku
2808	Lista stavki ili lista poreskih oznaka u računu prevazilazi maksimalno dozvoljen broj stavki ili broj poreskih oznaka ili memorijsko ograničenje	Podelite račun na 2 ili više računa

7. NAPOMENE

7.1. (referenca: Tačka 10.P9 iz Upitnika) **InfoESIR** je nezavisan softver od svakog L-PFR-a. **InfoESIR** ne zahteva fiksne portove ili adrese za bar-kod skener. Podržani su bar-kod skeneri čiji je efekat skeniranja identičan unosu bar-kod brojčane oznake pomoću tastature računara (režim emulacije tastature).

7.2. U slučaju izmene propisa ili tehničkih uputstava Poreske Uprave, postoji obaveza da se **InfoESIR** uskladi sa njima. To može dovesti do izmene procedura koje su opisane u ovom uputstvu. Takođe, zbog toga neke postojeće programske funkcionalnosti mogu izgubiti svrhu. U takvoj situaciji će Infosys u propisanom roku prilagoditi **InfoESIR** i ovo uputstvo, kao i instalirati programske izmene kod korisnika.

8. INSTALACIJA SOFTVERSKOG PROIZVODA InfoESIR

Softverski proizvod **InfoESIR** se instalira na računaru korisnika (samostalnom ili na serveru u lokalnoj računarskoj mreži), u sklopu ERP programa ili samostalno, u skladu sa ugovorom koji definiše sve opcione funkcionalnosti (da li se vodi knjigovodstvo maloprodaje, robno, finansijsko i/ili PDV knjigovodstvo), mod rada (“tastatura i miš” ili “ekran osetljiv na dodir”), maksimalni broj radnih stanica, itd.

Instalacija svih InfoSys programa, kao i softverskog proizvoda **InfoESIR** je isključivo u nadležnosti InfoSysa. Instalacija se može obaviti dolaskom Infosys stručnog lica u poslovne prostorije korisnika, ili pomoću programa za daljnski pristup koje Infosys podržava (“TeamViewer” ili neki drugi RDS). Nije predviđeno da korisnik samostalno obavi instalaciju programa.

Korisnik programa je obavezan da omogući nesmetanu instalaciju i kasnije korišćenje programa u smislu obezbeđenja neophodnih hardverskih i softverskih resursa, bez ograničavanja rada Infosys programa zbog restriktivno podešenog *Windows* operativnog sistema, antivirusnog ili bilo kog drugog programa.

9. KONFIGURISANJE SOFTVERSKOG PROIZVODA InfoESIR

Sistemsko konfigurisanje je omogućeno samo stručnim licima Infosysa (u zavisnosti od licencnih prava korisnika programa) ili ovlašćenom administratoru baze podataka. Može se podesiti:

9.1. HTTP adresa L-PFR uređaja koji se koristi (referenca: Tačka 10.P14 iz Upitnika). **InfoESIR** može komunicirati isključivo sa L-PFR-om. Komunikacija sa V-PFR-om nije podržana. U komunikaciji sa L-PFR-om koristi HTTP protokol u skladu sa tehničkom dokumentacijom koji je objavila Poreska Uprava Republike Srbije na svom portalu. Eventualna izmena korišćenog L-PFR-a ili njegove HTTP adrese zahteva prilagođavanje ovog podešavanja. Preduslov za izdavanje računa je funkcionalna veza sa L-PFR-om.

9.2. (referenca: Tačka 13.P2 iz Upitnika) Širina rolne papira koja se koristi (podržano 57-80 mm).

9.3. Koji štampač se koristi za štampu fiskalnih računa (bira se drajver za štampač).

9.4. Primena akcijskih uslova prodaje. Ovo se posebno ugovara kao licencna funkcionalnost.

9.5. Identifikacija kupaca pomoću ID kartica. Ovo se posebno se ugovara kao licencna funkcionalnost.

9.6. Štampa u nefiskalnim delovima fiskalnog računa. Podržan je fiksni tekst, opis koji prodavac unese prilikom prodaje ili određeni grafički logotipi.

9.7. Parametri imejl servera, kako bi se račun kupcu mogao poslati elektronskim putem.

9.8. Tipovi dokumenata koji se odnose na prodaju oslobođenu PDV-a